

не вважає дискримінацією за ознакою статі – це є і соціальний захист жінок, який передбачений в Кодексі законів про працю України.

В Кодексу законів про працю України в главі 12 «Праця жінок» зазначено 15 статей про певні заборони, обмеження та привілеї. Привілейоване становище стосується жінок під час вагітності, після родового терміну забезпеченим виплатами у розмірі 100% заробітної плати. Трудове законодавство забороняє роботодавцю звільняти вагітну чи жінку з дитиною до 3 років, це може відбутися тільки при повній ліквідації підприємства чи організації, але з обов'язковим її працевлаштуванням. Ще забороняється відмовляти вагітним жінкам у прийнятті на роботу, занижувати заробітну плату. Жінка в цей період має право на переведення до легшої роботи, але із забезпеченням попередньої заробітної плати, ще вагітній жінці надається оплачувана декретна відпустка. Її місце роботи зберігається у зв'язку по догляду за дитиною до досягнення нею 3 років. Забороняється застосовувати працю жінок в певних умовах, таких як: шкідлива або небезпечна праця, робота під землею та перенесення жінкою важкі речі. Обмеження для жінок існує у нічний час. Жінка не може бути допущена до праці вночі. Однак ми стикаємося з тим, що - це тільки засвідчено в законі та не відбувається насправді. Жінки все одно працюють вночі, що в Україні, що в ЄС. В деяких випадках моментах ти можемо простежити позитивний результат в гендерній рівності, проте реальність змушує замислитись.

Крім того законодавство передбачає різницю в пенсійному віці для жінок. Законом України «Про пенсійне забезпечення» встановлено, що пенсійний вік: для жінок - 55 р. при стажі роботи не менше 20 років, для чоловіків – 60 р. при стажі роботи не менше 25 років.

В цьому році 20.06.2022 ратифіковано Конвенцію Ради Європи із запобігання насильству жінок і домашньому насильству та боротьби із цими явищами. Ця Конвенція була прийнята через серйозне занепокоєння про те, що жінки й дівчата часто піддаються тяжким формам насильства, такі як: домашньому насильству, сексуальному насильству, зґвалтуванню, примусовому шлюбові, злочинам та каліцтву геніталій, це все є тяжке порушення прав людини стосовно жінок і дівчат та великою перешкодою для досягнення гендерної рівності між чоловіком та жінкою.

Але незважаючи на закріпленні Конституцією України та інших законодавчих актів України необхідних прав щодо принципу рівності та однакових стандартів щодо прав жінок дискримінація відбувається не тільки в Україні, а ще по всьому світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-vr#Text>;
2. Калініченко В. В. и др. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. – 2016.
3. Людина і світ : підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Назаренко [та ін.]. - Харків : Сиція, 2012. - 238 с.
4. Моїсєєва Н. І. Людина та сучасний комунікаційний простір. Філософія спілкування : Філософія. Психологія. Соціальна комунікація. 2014. № 7. С. 89- 94.
5. Моїсєєва Н. І. Соціально-комунікаційна діяльність як історико-суспільна практика. Х. : ХНТУСГ, 2015. 392 с.

Зіненко Катерина
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – доктор екон. наук, проф. Моїсєєва Н.І.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ЯК ОСНОВА ІСНУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ

Розглянемо питання, що таке національний суверенітет. Поняття та функції національного суверенітету. Почнемо з видів суверенітету, їх існує 3. Перший це державний суверенітет – це властивість державної влади, що полягає у її верховенстві, повноті та

єдності всередині держави, а також самостійності, незалежності та рівноправності держави у міжнародних відносинах. Другий це народний суверенітет – верховенство народу, як джерела і носія державної влади, його право самостійно контролювати діяльність утвореної ним держави. І третій, про який ми будемо говорити це національний суверенітет – здатність та реальна спроможність нації обирати форми та способи своєї політичної організації, зокрема, шляхом утворення своєї власної держави або входження до складу іншої держави.

Ключовим у розумінні національного суверенітету є поняття "**нація**". Існують три основних підходи до його визначення: 1) нація як держава; 2) нація як етнос; 3) нація як політична спільнота.

Нація як держава. Поняття "нація" нерідко виступає як синонім поняття "держава". Таке розуміння нації є поширеним у міжнародній практиці. Наприклад, назви таких міжнародних організацій, як Організація Об'єднаних Націй та її попередниця – Ліга Націй, передбачають, що основними суб'єктами ухвалення рішень і узгодження інтересів у міжнародній сфері є нації, представлені їх державами. При такому розумінні національний суверенітет є тотожним державному.

Нація як етнос. Етносом можна вважати групу людей, що є нащадками історичних та культурних спільнот і поділяють бажання зберегти їх. Національна ідентичність групи, яка породжує соціальну згуртованість та солідарність, визначається насамперед спільним історичним минулим (колективною пам'яттю) та культурною специфікою (цінностями, символами, звичаями, традиціями, ритуалами, мовою та ін.). Її члени вірять у своє єдине походження; Прикладом етнічного підходу до розуміння нації є положення Конституції України, яке гарантує вільний розвиток, використання і захист мов національних меншин України.

Нація як політична спільнота. У цьому разі національна ідентичність має політичний вимір: існування нації зумовлюється насамперед спільною реалізацією громадянами своїх прав та обов'язків, спільним уявленням про загальне благо, яке втілюється у державній політиці, а не етнічними (історичними і культурними) особливостями.

Національний суверенітет може бути потенційним та реальним. Ані народний, ані державний суверенітети не мають такого поділу, оскільки держава (отже, і народ) не можуть перебувати у потенційно-суверенному стані. Якщо держава не є суверенною, то її просто не існує. Водночас нація може існувати не будучи реально суверенною, тобто не маючи своєї національної держави, проте маючи усі підстави для її створення, тобто будучи суверенною потенційно.

Висновки: національний суверенітет узгоджується, кореспондується з правом нації на самовизначення, яке розуміється як самостійний, без примусу вибір самою нацією форм та методів реалізації своїх інтересів і потреб, добровільне та рівноправне вирішення питання про вихід із багатонаціональної держави та утворення окремої держави.

– принципи національного самовизначення і національної держави використовуються для обґрунтування політичного усамостійнення тих етносоціальних спільнот, які не могли пройти етапу громадянського становлення не лише внаслідок несприятливих історичних умов, а і внаслідок своєї специфічної культурно-цивілізаційної незалежності;

– національне самовизначення постає як задоволення потреб нації мати належне, тобто правове оформлення і політико-владний захист.

Вибором нації є повна державна самостійність, а автономізація з'являється лише як результат вимушеного компромісу, неможливості або неготовності створити незалежну національну державу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронянський О. В. «Національні інтереси» як категорія політичної науки. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2011. №. 10.
2. Воронянський О. В. Масова соціальна комунікація як процес реалізації влади над суспільством. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія. 2013. №. 21. Вип. 23 (2). С. 63-68.

3. Воронянський О. В. и др. Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ імені Петра Василенка; ХНУБА, 2017. 284 с.
4. Воронянський О. В. Роль національного суверенітету в легітимації державної влади. Актуальні проблеми державного управління. 2012. №. 2. С. 216-221.
5. Воронянський О. В. Концепт національного суверенітету як принцип реалізації політичних прав нації. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2011. №. 9.
6. Калініченко В. В. и др. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. – 2016.
7. Людина і світ : підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Назаренко [та ін.]. - Харків : Сидія, 2012. - 238 с.

Колєснікова Аліна Андріївна
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – канд. іст. наук, проф. Воронянський О.В.

ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Основною ідеєю громадянського суспільства є врегулювання відносин людини з політичною владою, суспільства з державою. Ця проблема завжди перебувала в центрі філософської і політичної думки. Сьогодні одним з основних методів наукового дослідження громадянського суспільства та соціально-правових відносин є інституційний аналіз.

У першій половині 20 століття інституціоналізм вивчав структуру інститутів. Новим інституціоналізмом став неінституціоналізм, який з'явився на межі 1920-1930 рр. Відмінність неінституціоналізму від класичного полягає в тому, що він вивчає реальну поведінку та лише структурні, нормативні аспекти соціальних інститутів.

Новий сучасний інституційний підхід базується на двох відомих теоріях західної соціології. Одна - це теорія раціонального вибору, а інша - теорія ігор, яка базується на першій теорії(раціонального вибору). Обидві теорії запозичені з економічної науки. Їхня теорія передбачає взаємодійних акторів (учасників), кожен зі своїми цілями, власними інтересами та намагається досягти цієї мети за допомогою певних стратегій.

Теорія раціонального вибору виводить мотивацію акторів до діяльності з їх бажання максимізувати вигоди при мінімізації витрат на реалізацію цих вигод. У рамках теорії раціонального вибору, інститути розглядають лише, як формальні заклади, які використовуються взаємодійними акторами як інструменти для досягнення своїх цілей. Обмеження встановлюються самими акторами, виходячи з того, що вони знають свої сильні сторони та розуміють, що якщо вони будуть боротися один з одним, вони витратять багато грошей. Актори мінімізують вартість своєї конкуренції шляхом укладання правил і норм взаємодії та використання певних встановлених процедур соціальної взаємодії в рамках встановленої ієрархічної структури через колективний договір.

Соціальний інститут, інститут влади - це соціальний механізм, який репрезентує певну поведінку одних людей, які змушують інших людей до певного виду поведінки, створюючи таким чином певну стабільну соціальну організацію.

Зміст механізму поведінкового впливу включає якості його загальних елементів :

- 1)правила нормативної моделі поведінки,
- 2)механізм контролю за виконанням та дотриманням цього правила.

У результаті вивчення політичних інститутів, як норм і прав соціального співіснування, а також гарантій прав і свобод різних частин суспільства, інститути влади виникають у процесі соціальної боротьби за владу та за розподіл ресурсів. Системи влади, соціальні інститути є побічними продуктами боротьби за владу та розподіл ресурсів.